

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. Сковороди

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

Матеріали I Міжуніверситетської науково-
практичної конференції студентів, магістрантів
«Актуальні питання природничої науки та освіти»

20 квітня 2017 року

Випуск 10

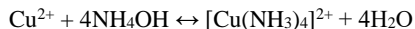
Харків
2017

КІЛЬКІСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ КУПРУМ (II) СУЛЬФАТУ МЕТОДОМ ФОТОЕЛЕКТРОКОЛОРИМЕТРІЇ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди
Керівник – д.х.н., професор О.М. Свєчнікова*

Купрум (II) сульфат - CuSO_4 – сіль сульфатної кислоти; при поглинанні навіть невеликої кількості води стає характерного синього або блакитного кольору. Відбувається перетворення купрум (II) сульфату в блакитний пентагідрат $\text{CuSO}_4 \cdot 5\text{H}_2\text{O}$, що відомий під назвою мідний купорос. Його використовують у садівничій сфері і сільському господарстві як антисептик, в харчовій промисловості як консервант.

Проведена ідентифікація купрум (II) сульфату реакцією з амоніаком $\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}$. В результаті утворюється комплексна сполука, що має яскраво синє забарвлення.

Кількісне визначення купрум (II) сульфату оптимально проводити методом фотоелектроколориметрії через його універсальність і можливість аналізувати розчини у великих інтервалах концентрацій.

Метод заснований на вимірі оптичної густини (А) розчину аміаката купрум (II) синього кольору і використанні функціональної залежності оптичної густини від кількості $\text{Cu}(\text{II})$ згідно із законом Бугера – Ламберта – Бера.

Визначення концентрацій речовини проводився методом градуувального графіку. Для цього готувалися 6 стандартних розчинів, концентрації Cu^{2+} яких відрізнялись на 20 % один від одного. Для кожного розчину проводилось фотометрична реакція з амоніаком та вимірювалась оптична густина у порівнянні з нульовим розчином при $\lambda = 620$ нм у кюветах довжиною 2 см. За одержаними результатами побудовано градуувальний графік залежності оптичної густини від кількості речовини Cu^{2+} . За такою ж методикою виміряли оптичну гуστину 4 розчинів купрум (II) сульфату невідомої концентрації. За допомогою графіку визначено кількість Cu^{2+} у досліджуваних розчинах. Отримані дані також оброблені у програми Microsoft Office Excel за методом найменших квадратів. З одержаного рівняння визначено кількість Cu^{2+} .

Проведена валідація обох методик обробки результатів експериментально отриманих даних. Обстежувались результати на наявність промахів згідно з вимогами статті «Валідація аналітичних методик і випробувань» (Державна Фармакопея України, 2001). Визначені: *довірчий інтервал, розрахований за градуувальним графіком ($\Delta x_1 = 0,4$), та довірчий інтервал, розрахований за допомогою комп'ютерної програми Excel ($\Delta x_2 = 0,5$); * величини відносних випадкових похибок ($\varepsilon_1 = 1,8\%$; $\varepsilon_2 = 2,3\%$). Порівняння різних способів обробки експериментальних даних показало, що результати практично збігаються, але розрахований за градуувальним графіком довірчий інтервал хоч і наближається до довірчого інтервалу, що розрахований за допомогою комп'ютерної програми Excel, все ж є дещо меншим. Отже, особливої переваги

з точки зору відтворюваності комп'ютерна обробка даних не має, але безперечні переваги у часі обробки результатів.

Висновки

1. Проведено кількісне визначення купрум (II) сульфату фотоелектроколориметричним методом.

2. Валідація методики показала достатню точність визначення, яка практично не звлежить від методу обробки даних.